

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

Veterinariya diagnostikasi va oziq –ovqat xavfsizligi fakulteti

Veterinariya diagnostikasi va laboratoriya ishi

3-bosqich 303-guruh talabalari uchun

“PATOLOGIK ANATOMIYA VA VETERINARIYA-SUD EKSPERTIZASI”

Fanidan

Quturish va otlar yuqumli anemiya kasalligining patomorfologiyasi
Mavzusi bo'yicha ochiq darsi uchun tarqatma material

O'qituvchi : dotsent

Kuliyev B.A

Samarqand 2025

Tuzuvchi:

Kuliyev B.A. SamVMI, “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrasining dotsenti

Taqrizchilar:

Dilmurodov N.B. SamVMI, “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrasining mudiri, professor

Karimov A Samarqand shsahar hayvonlar kasiliklari va ozuq ovqat xavsizligi tashxiz markazi bo’lim boshligi Veterinariya fanlari nomzodi

Ma'ruzada ta'lim texnologiyasi

O'quv soati: 2 soat	Talabalar soni:
O'quv mashg'ulotining shakli	Mavzuiy – ko'rgazmali ma'ruza -mashg'ulot)
Mavzu rejasi	1.Quturish kasalligi. Etiologiyasi, patogenezi, patanatomiyasi, patogistologiyasi, tashhisi va qiyosiy tashhisi. 2. Otlar yuqumli anemiya. Etiologiyasi, patogenezi, patanatomiyasi, patogistologiyasi, tashhisi va qiyosiy tashhisi.
Mashg'ulotning maqsadi: Quturish va otlar yuqumli anemiya kasalligining patomorfologiyasini o'rganish	
Pedagogik vazifalar: 1. Quturish kasalligining etiologiyasi va patorgenezi 2. Yuqumli anemiya kasalligining etiologiyasi va patogenezi. 3. Quturish kasalligining patomorfologiyasi. 4. Yuqumli anemiya kasalligini patomorfologiyasi.	O'quv faoliyati natijalari: 1. Quturish kasalligining etiologiyasi va patorgenezini izohlab bering. 2. Yuqumli anemiya kasalligining etiologiyasi va patogenezi tushuntiring. 3. Quturish kasalligining patomorfologiyasni tushuntiring. 4. Yuqumli anemiya kasalligini patomorfologiyasini aytib bering.
Ta'lim metodlari	Ma'ruza, savol-javob, suhbat, o'zaro o'qitish metodi, klaster, insert texnikalari
Ta'lim vositalari	Ma'ruza matni, proektor, slaydlar, muziy preparatlari, kamerali mekraskop, tarqatma material.
<i>Ta'lim shakllari</i>	Frontal, jamoaviy, guruhlarda ishlash.
<i>O'qitish shart-sharoiti</i>	Texnik vositalardan foydalanish va guruhlarda ishlashga mo'ljallangan auditoriya
<i>Monitoring va baholash</i>	Og'zaki nazorat, savol-javob, reyting tizimi asosida baholash.

Ma'ruza mashg'ulotining texnologik haritasi

Ish bosqichlari va vaqti	Faoliyat mazmuni	
	ta'lim beruvchi	ta'lim oluvchilar
1 - bosqich. O'quv mashg'ulotiga kirish (10 daq.)	1.1. Ma'ruzaning mavzusi, maqsadi va rejasinima'lum qiladi, mashg'ulotdan kutilayotgan o'quvnatijalari bilan tanishtiradi. 1.2. Mashg'ulot davomida aniq holatlarni tahlil qilishga e'tibor qilishni yeslatadi (talabalarqo'llarida o'tgan dars oxirida tarqatilgan ma'ruzamatnlari mavjud).	1.1. Tinglaydi va yozadilar.
2 - bosqich. Asosiy (60 daq.)	2.1. Avvalgi mavzuni yesga solish va ma'ruza matnio'qish natijasida nimalarni o'rganganliginianiqlash maqsadida blis-so'rov o'tkazadi. Vizual meteriallar asosida ma'ruza o'qiydi: 2.2. Kasallikning etiologiyasi 2.3. Kasallikning patogenezi 2.4. Kasalliklarning patomorfologiyasi 2.5. Kasalliklarga tashhis qo'yish va qiyosiy tashhisi.	2.1. Eslaydi, savollargajavob beradi. Yozib boradi. Mexanik antiseptika kategoriyasigaklaster tuzadilar. 2.3. Venna diagrammasini chizadilar. 2.4.O'zlari tayyorlaganVennadiagrammalarini taqdimotini qiladilar.
3 - bosqich. Yakuniy (10 daq.)	3.1. Mavzuga yakun yasaydi, umumiy xulosalarnishakllantiradi, faol ishtirok yetgan talabalarnirag'batlantiradi. Olingan bilimlarni ahamiyatiniochib beradi. 3.2. Faollik ko'rsatmagan talabalarga qo'shimchavazifa beradi. 3.3. Mustaqil ish uchun vazifa: botulizm kasalligining patomorfologiyasi mavzusida referat yozish.	3.1. Eshitadi, aniqlashtiradi. Topshiriqlarni yozib oladilar.

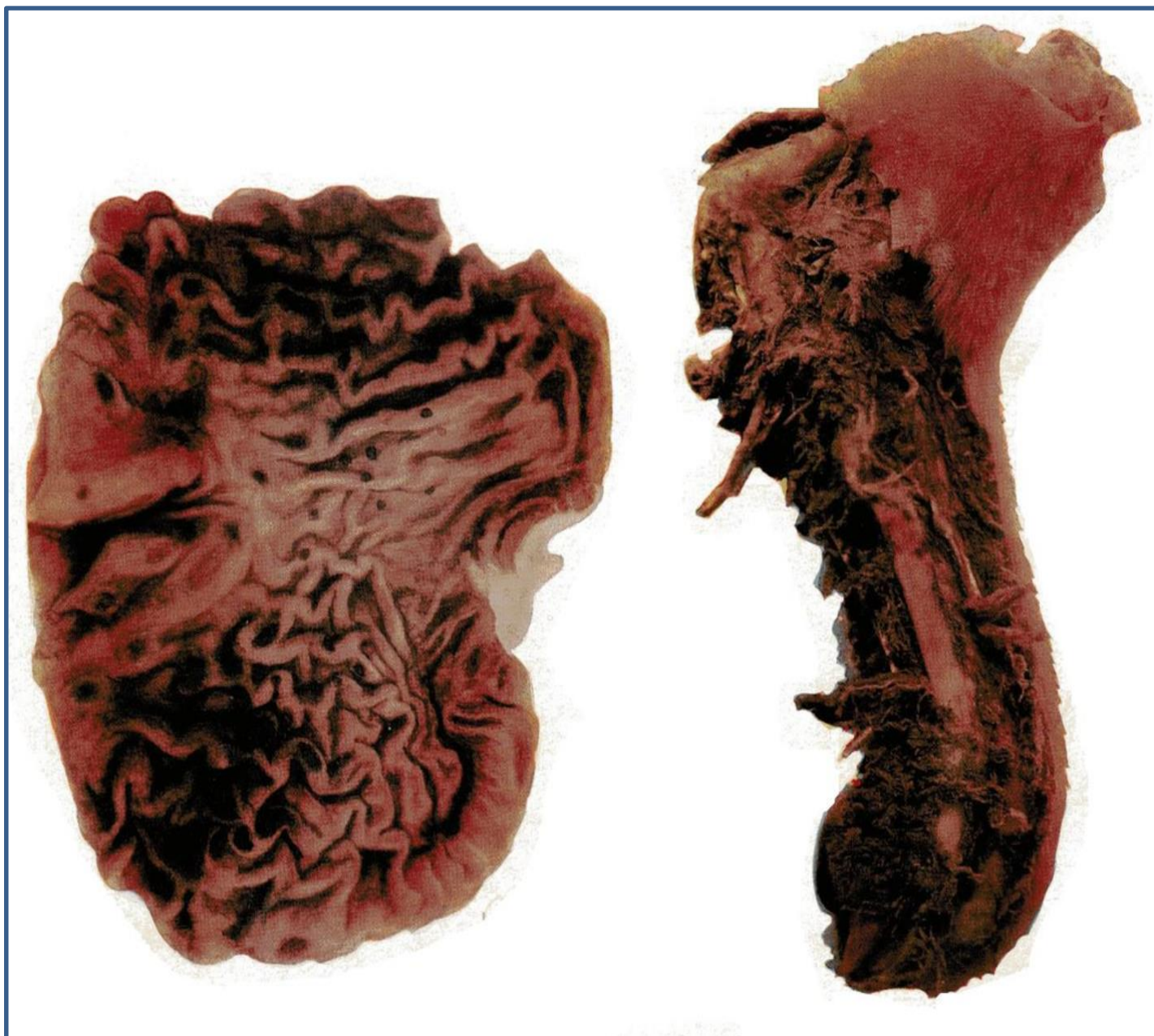
QUTURISH KASALLIGINI ETIOLOGIYASI VA PATOGENEZI

Odam va hayvonlarning o'tkir kechadigan yukumli kasallygi bo'lib, kliniko-anatomik ensefalomiyelit va og'ir nerv qo'zgalishi bilan xarakterlanadi.

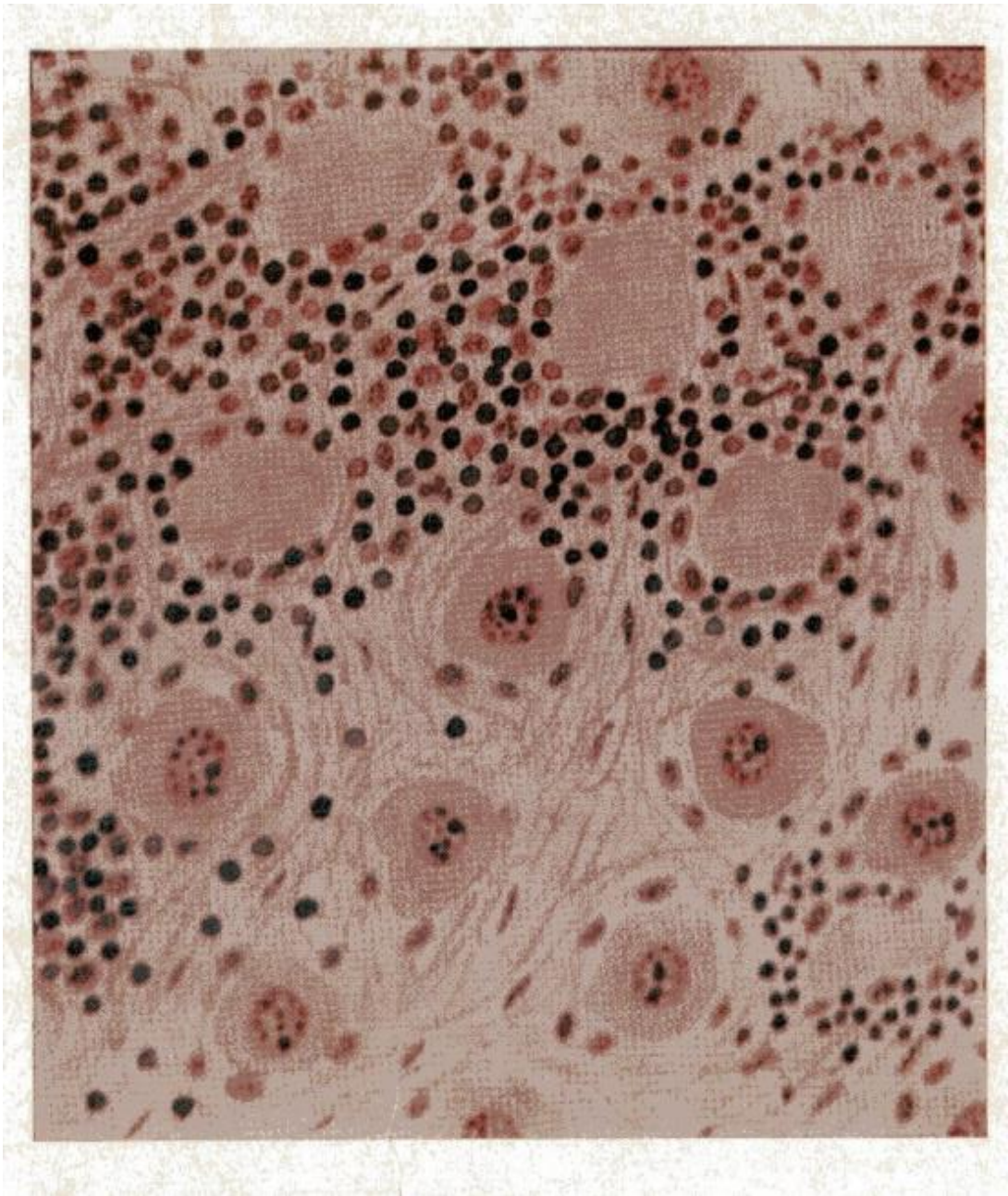
Etiologiyasi va patogenezi. Qo'zg'atuvchisi filtrli virus bo'lib, u markaziy nerv sistemasida, sulakda, ko'z yoshida, yosh va oshqozon osti bezida bo'ladi. Ba'zida sutda ham uchraydi.

Virus kuturgan xayvonlar tishlaganda sulak orkali, jaroxatlangan teri orqali, shilliq qavatlar orqali va yangi yara orqali o'tisha mumkin.

Patologoanatomik o'zgarishlar - spetsiyaikmas (tinik-mas). Lekin itlarda tinikdir. Orriqlik, shilliq, zardob qavatlarning va organlarni kukimtirligi xarakteridir. Qorin bushlig'idagi organlarda turg'unlik giperemiyasi juda rivojlangan. Qon yomon iviydi, tuq-qizil rangda. Teri, teri osti kletchatkasi, zardob pardalar og'iz shilliq pardasida, tilda eroziya uchraydi. Ulgan itni, asosan, oshqozoniga e'tibor beriladi. Oshqozon bushlig'ida har xil begona narsalar ko'rinadi, lekin oziqa modsasi bo'lmaydi. Uning shilliq,

***Итлар ошқозони шиллиқ пардасида
қон қуйилишлар ва
қутуриш касаллигида ўзини оёғини
тишлашдан келиб чиққан
жарохат***

***Бабеш- Негри
таначалари***

YUQUMLI ANEMIYA KASALLIGINING PATOMORFOLOGIYASI

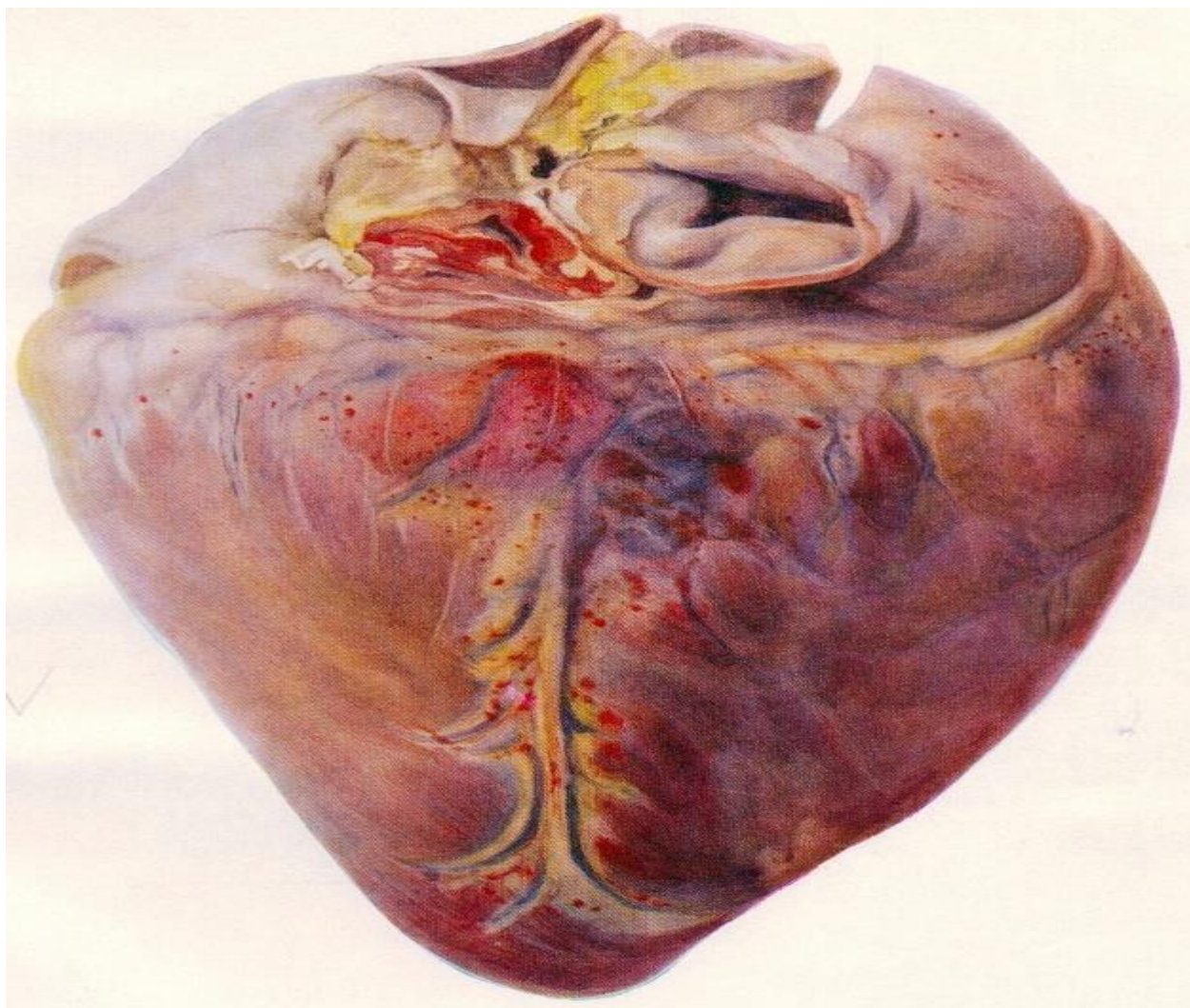
Patologik o'zgarishlar gemorragik diagnoz - shilliq, zardob pardalarda, parenximatoz organlarda qon quyulishlar, talok va limfa tugunlarining kattalashishi, distrofik o'zgarishlar bilan xarakterlanadi.

Kasallikdan ulgan gavdani yorib kurgandagi ko'rinadigan o'zgarishlar kechish jarayoniga qarab har xil bo'ladi. Kasallikning o'tkir stadiyasida orriqlash, shilliq, qavatlarda sarg'ishlik va nuktasimon dog'simon qon quyulishlar ko'rinadi.

Teri osti kletchatkasi sarg'aygan, zardobli - gemorralik infiltratsiya. Bu infiltrat mushaklararo kletchatkada xam xosil bo'ladi. Limfa tugunlari shishgan, giperemiya xrlatida. Skelet va yurak mushaklarida donador yoki yog' distrofiyasi bo'ladi. Zardob pardalarda, shilliq, qavatlarda, organlarning qobigi ostida epikardda va endokardda, qon quyulishlar xosil bo'ladi.

Talok, kupkonlik xisobida kattalashgan, ba'zida chegaralangan infarktlar uchraydi. Jigarda tugunlik giperemiyasi. Buyrak xam giperemiya xolatida, pustlok, qavatida qon quyulishlar. O'tkir yoki surunkali kataral gastrit, entrit, kon kuyulishlar. Yurak xajmiga kattalashgan, endokardda qon quyulishlar. O'pka parenximasida va plevra ostida qon quyulishlar ko'rinadi. Bosh miya giperemiya xolatida, ba'zida mayda qon quyulishlar. O'tkir kechganda esa parenximatoz organlarida va muskullarda distrofik o'zgarishlar bilan xarakterlanadi.

Surunkali kechganda esa shilliq, va zardob qavatlarda. teri osti kletchatkasida sarg'ishlik, skelet va yurak mushaklarida distrofiya ko'rinadi. Talok, giperplaziya xolatida. Jigar kattalashgan, qattiq. konsistensiyali, muskat rangda.

Yurak epikardida qon quyulishlar

